

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelje
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Po Ženevi.

VI. zasedanje Lige narodov je končano. Vršilo se je to zasedanje prav ob težkih znamenjih na mednarodnem političnem obzorju. Anglija in Rusija si druga proti drugi utrjuje teren, s katerega pripravljata druga proti drugi odločilni naskok, kajti ni dvoma, da v britanski Aziji zori nevarna setev, ki jo je zasejala Rusija proti Angliji: Kina, Indija, Mosul, Francija in Španija ne moreta ukrotiti energičnega in nad vse previdnega Abd-el-Krima, ki prav po evropsko tehnično bje svoje nasprotnike. — Nemčija, Poljska, vprašanje Besarabije, Grška, Sirija — vse sama nerešena vprašanja.

V kaosu teh problemov je tudi naša država. Zato pa ni majhnega pomena, kakšni delegati in s kakšnimi instrukcijami so bili poslani v Ženevo. Prav tako važno pa je, kako gre glas o teh delegatih in njihovem delu v naši javnosti, predvsem torej v časopisju.

In tu se začne veliko vprašanje, o katerem je treba danes po tem zasedanju izpregovoriti.

Ne bomo torej govorili o sestavi delegacije same, le mimogrede naj bo omenjeno, da je bila brez dvoma najučinkovitejša manifestacija notranje naše solidnosti pred svetom v Ženevi ta, da je zastopal kot delgat državo SHS med drugimi tudi g. Stjepan Radić, ki je v inozemstvu — po pravici ali ne — veljal za odločnega nasprotnika sprave med Srbi in Hrvati.

Ni dvoma, da bi ta fakt morala podčrtavati vsa naša žurnalistika, zlasti pa tista glasila, ki vedno naglašajo svoje delovanje za državo, svoje nepogrešljivo državotvorstvo. Toda, kaj smo videli, kaj gledamo še nadalje?

Vsi mogoči »posebni poročevalci« izvoljenih državotvornih glasil so v svojih naročenih in domišljavih dopisih iz Ženeve poskušali doma smešiti hrvatskega leaderja. Glasilo takozvanih naprednjakov je nad prvo brzojavko postavilo kriče naslov: »Popolen fiasco Stjepana Radića v Ženevi.« In kaj je bilo v tej brzojavki, pa še celo debelo tiskano? To, da je Stjepan Radić povedal Italijanom bridke resnice o njihovem nastopanju proti našim sonarodnjakom v anektiranem ozemlju, in da je poročilo čudovitega žurnalista še ljubkejše, se sklepa brzojavka z opombo, da so Italijani protestirali in da je nevolja proti Radiću v Ženevi velika. To je torej »popolen fiasco«, kakor si ga zamišlja v svoji slepi strasti geslo, ki trdi na svojem čelu, da zastopa slovenski narod.

Da o publicah, ki jih na Radićev naslov izpuščajo »posebni poročevalci«, niti ne govorimo. Kdor vzame v roko kak časopis iz Francije, ali pa se celo potruditi, da si preskrbi poročila iz ženevske »Tribune« ali pa »Journala«, ve, kaj naj na to »posebno poročevanje« da, če si pa pregleda celo kako revijo s poročili o zasedanju lige, ima pa omenjene zlobodre skozinsko dovolj enkrat za vselej.

Našo javnost smo hoteli le opozoriti na to, kako se poročila delajo, kako se poročila v interesu skupnice ljudi tudi proti narodnim interesom potvarjajo.

In to naj bo za danes dovolj. Zapomni si je pa to dejstvo za narod vredno.

BOJI V MAROKU.

Pariz, 2. oktobra. Naša ofenziva napreduje. Španske čete so oddaljene od Aidira samo še 4 km. Aidir gori.

Ugibanja o rekonstrukciji vlade.

VSTOP RADIĆA V VLADO. — RAD IKALI PROTI NEPOTREBNIM NESOGLASJEM.

Beograd, 3. oktobra. Državni podtajnik v ministrstvu za šume in rude Bogoljub Kujundžić je baje nezadovoljen s svojim položajem ter je zahteval v ministrstvu neke posebne kompetence kot predstavnik druge grupe v vladi. V radikalnih vrstah to postopanje Kujundžića nikakor ne odobravajo, temveč mu očitajo, da provocira nepotrebna nesoglasja, ki vendar ne morejo imeti drugih posledic razen njegovih osebnih. Radikalni poslanci so nezadovoljni z imenovanjem Kujundžića za državnega podtajnika, ker je v radikalni stranki mnogo drugih oseb, ki bi lahko zasedle to mesto. V radićevskih vrstah se Kujundžićevemu malcontentstvu sploh ne pripisuje nobena važnost.

V informiranih krogih trdijo, da bo prišlo v resnici do rekonstrukcije vlade. Temu važnemu poslu se bo pristopilo takoj po Pašićevem povratku ter se že sedaj sliši pogovor o treh ministrskih portfeljih. Rekonstrukcija bi se imela izvršiti še pred jesenskimi zasedanjem. Mnogi politiki dvomijo o tem, računajoč s tem, da je g. Pašić v takih stvareh ved-

no oprezen in razen tega take zadeve popolnoma sam rešuje.

Nekateri radikalni poslanci pripravljajo zahtevo, da sestava današnjega kabineta podvrže na klubovi seji kritiki in da se zahtevajo glede rekonstrukcije vlade predhodne konzultacije kluba, tako da bo klub odločil, kdo vstopi v vlado ali kdo izpade iz nje. Ako bi se to v resnici zgodilo, je verjetno, da Pašić na slednje ne bi pristal, ker je on v izboranju svojih pomočnikov v vladi še vedno samostojno postopal.

Kar se tiče vstopa St. Radića v vlado, mislijo razni politični krogi, da je to vprašanje popolnoma dozorelo. Vstop St. Radića v vlado je le državna potreba ter se z njim ne sme odlašati. St. Radić bo po vsestranskem razgovoru s Pašićem glede programa vlade takoj vstopil v kabinet s specijalnim položajem.

Beograd, 3. oktobra. Sinoči je ministristvo za šume in rude izdalo komuniké, v katerem se trdi, da med dr. Nikićem in Kujundžićem ni prišlo do nobenega konflikta, ker se od sestave vlade pa do danes še nista nikoli sestala.

Politična situacija.

KRALJEV POVRATEK V BEOGRAD. — DR. MAČEK V BEOGRADU. — BREZUSPEŠNE INTRIGE SAMOSTOJNIH DEMOKRATOV. — HRVATSKI NAROD ZA POLITIKO SPORAZUMA.

Beograd, 3. oktobra. Za časa odsotnosti Nj. Vel. kralja iz Beograda je vladalo popolno zatišje. Sedaj se polagoma pričena oktobrska kampanja na celi črti. Večje število poslancev je že prispelo v prestolico, da se seznani s politično situacijo. V Beograd je prispela tudi kraljevska dvojica in vsi ministri. Po prihodu Pašića, ki je popolnoma okreval, bo vlada kompletirana ter prične z rednim delom. Kampanja, ki je bila vpriporjena proti Radiću, je znatno popustila vsled njegovih poslednjih izjav. Edina »Riječ« še nadaljuje s svojo gonjo.

Beograd, 3. oktobra. Tukaj se mudi dr. Maček, ki je včeraj posetil več ministrstev; zlasti je imel daljše razgovore z ministri HSS. Danes se povrne v Zagreb na seje vodstva stranke. Iz tega razloga se tudi dr. Krajač ne bo mogel udeležiti otvoritve Somborske borze in ga bodo zastopali višji uradniki ministristva.

Dr. Maček je imel z dopisnikom »Vremena« razgovor, tekom katerega mu je povedal svoje mišljenje o politični situaciji. Današnja situacija je popolnoma čvrsta in to se j zlasti videlo o priliki sodelovanja med St. Radićem in Ninčićem v Ženevi. Te zveze v Ženevi so v zunanjem političnem oziru utrdile položaj današnje koalicije. Sedaj je nastopil moment, ko se bo stabilizacija izvršila tudi v notranjem političnem oziru. Na ta način se bodo najlažje paralizirali vsi nasprotniki današnjega sporazuma.

Na vprašanje, ali bo St. Radić res prišel v Beograd, je dr. Maček odgovoril, da prispe St. Radić prihodnji teden v Beograd. Verjetno je, da se bosta sestala s Pašićem in se razgovarjala o aktualnih političnih problemih. Kar se tiče imenovanja St. Radića za podpredsednika vlade, se v radikalnih krogih povdarja, da je najbolje, da sta oba šefa

vladnih strank na izviru političnih dogodkov.

Govori se sicer o nekaterih zakonskih težkočah, ker mesto podpredsednika vlade ni kreirano. Toda to je postranska stvar. Gre zato, da bo St. Radić v činu prvi za predsednikom vlade. O vstopu drugih članov vodstva HSS je še prerano govoriti. Zlasti pa so vse vesti, da bo dr. Maček zamenjal prometnega ministra Radojevića, tendenciozno lansirane s strani samostojnih demokratov, da bi se na ta način izzvalo nezadovoljstvo v radikalnih krogih.

Na vprašanje, ali obstoja kaka nesoglasja med HSS in radikali, je dr. Maček odgovoril: V vodstvu obeh strank ne samo, da ni nobenega nesoglasja. Treba je še povdariti, da širijo taka nesoglasja, v kolikor bi se pojavila, neki radikali iz Hrvatske, ki so se prav včeraj prelevili iz Samostojnih demokratov v radikale in hočejo na ta način pod novo firmo nadaljevati staro politiko. Ta gospoda pa se menda ne zaveda, da take metode danes ne uživajo in da si narod ne bo dal diktirati te politike.

Kar se tiče mandatov vodstva HSS, bi bilo najbolje, je izjavil dr. Maček, da se obnovi verifikacijsko postopanje in da se mandati verificirajo. Radićevi disidenti in Zajedničarji niso našli med narodom nobenega odziva, kar se najboljše vidi iz rezultatov občinskih volitev na Hrvatskem. Značilne so občinske volitve v Karlovcu in Ogulinu. Disidenti HSS ne morejo zabeležiti niti najmanjših uspehov.

PREGANJANJE KOMUNISTOV NA BOLGARSKEM.

Provdiv, 2. oktobra. Razprava proti komunistom še vedno ni končana. Včeraj se je posrečilo obtožencu Ninevu med transportom k obravnavi pobegniti.

O Ninčićevem posetu v Parizu.

Beograd, 3. oktobra. Dr. Ninčić se je vrnil v Beograd in prevzel svoje agende. Javnost o namenu njegovega bivanja v Parizu ni informirana, zato pa je tem več kombinacij in ugibanj. Nekateri mislijo, da je bil dr. Ninčić v Parizu radi naših odnošajev z Grško, ker je ravno v tem vprašanju v zadnjem času nastopila neka nejasnost. Razen tega mislijo, da je uredil neka vprašanja z Bolgarsko. Slednji iščejo potrdila za to v dejstvu, da je dr. Ninčić pričakoval v Beogradu Milan Rakić, naš poslanik v Sofiji, ki je tekom današnjega dne z njim dalj časa konferiral.

Drugi zopet mislijo, da je bilo Ninčićevo potovanje v zvezi z vprašanjem ponovnega aktualnega ujedinjenja Avstrije in Nemčije. Tretji pa mislijo, da je pariško potovanje med drugim v zvezi z neodločnostjo albanske vlade glede razmejitve med našo kraljevino in Albanijo. Vsekakor pa je gotovo, da je šlo za predhodne razgovore o potovanju Čičerina v Varšavo in Berlin.

KRALJEVSKA DVOJICA V BEOGRADU.

Zagreb, 2. oktobra. Ob 11.40 se je pripeljala kraljevska dvojica na poti v Beograd skozi zagreb. Na kolodvoru so jo pozdravili zastopniki oblasti. Kralj je sprejel med drugimi tudi Stjepana Radića. Zagrebški župan je povabil kralja, da bi se udeležil otvoritve kulturno-zgodovinske razstave. Kralj je obljubil.

FINANČNI SPORAZUM MED FRANCIJO IN AMERIKO.

Pariz, 2. oktobra. Med francosko in ameriško finančno delegacijo v Washingtonu je prišlo do sporazuma. Statuirano se sl. deči način odplačevanja: Prvih 5 let bo plačevala Francija Ameriki po 40 milijonov dolarjev, nadaljnjih 7 let po 60 milijonov, nadaljnjih 50 let pa po 100 milijonov dolarjev. Če se finančni položaj Francije izpremeni, se izpremeri lahko tudi pogodba, specielno, če bi se francoske finance hudo poslabšale, zahteva Francija lahko moratorij. Celokupni francoski dolg Ameriki znaša 5620 milijonov dolarjev.

ČIČERIN V BERLINU.

Berlin, 2. oktobra. Včeraj in danes popoldne se je pregovarjal Čičerin s Stresemannom. Pogajanja še niso zaključena. Tekom pregovorov je izjavil Čičerin, da njegov obisk v Varšavi nemških interesov, oziroma razmerja med Nemčijo in Poljsko ni pra vnič tangiral. Stresemann se je izjavil z ozirom na Čičerinov obisk, da med Nemčijo in Rusijo razen repalskega dogovora ni nobene pogodbe.

Moskva, 2. oktobra. Za Čičerinov obisk v Varšavi in Berlinu se zanima zlasti Rumunija, ki ima s Poljsko proti Rusiji defenzivno pogodbo, in Italija. Tukajsnji italijanski poslanik Manzoni je bil pozvan v Rim, da poroča o ciljih, ki jih zasleduje Čičerin s svojimi potovanji. Italija namerava baje pričeti s sovjetsko Rusijo pogajanja. Isto velja glede Madžarske.

Okoli mejanske deklaracije

Beograd, dne 26. septembra 1925.

V 25. številki »Ilustriranega Slovenca« je izšel članek »Majniška deklaracija«, v katerem se razpravlja o postanku te deklaracije ter se med drugim trdi: »Odstavek o hrvaškem državnem pravu je prišel v besedilo na zahtevo Tresić - Pavičića in nekaterih njegovih prijateljev, ki so sicer grozili, da ne pristopijo h klubu, a glede na to je pa zahteval dr. Krek, da se mora še pred tem poudariti »nacionalni princip«, kar je bilo tudi sprejeto. Dr. Kreka je podpiral zlasti dr. Rybář, le da je ta predlagal izraz »prirodno pravo«.

Ker so te navedbe precej netočne, poslal sem uredništvu še iz Florencije, kjer sem se takrat nahajal, objasnilo. Nisem zahteval, da se moj popravek objavi, ali vendar sem pričakoval, da se to v interesu resnice zgodi. Ker se pa to, v kolikor sem to mogel konstatirati, vendar ni storilo, prosim Slavno uredništvo »Narodnega Dnevnika«, da izvoli ta popravek objaviti. Dotično moje pismo se je glasilo:

Florenca, dne 15. junija 1925.
Slavno uredništvo!

V zadnji številki 25. »Ilustriranega Slovenca« našel sem v članku »Majniška deklaracija« dve navedbi, ki se, v kolikor me ne vara spomin, ne vjemata popolnoma z resničnimi dogodki. V interesu zgodovinske resnice si dovoli jem te netočnosti popraviti.

Zahteve glede hrvaškega državnega prava ni stavil dr. Tresić - Pavičić niti njegovi prijatelji, temveč Prodan in njegovi somišljeniki, ki so bili tudi izvoljeni na program hrvaškega državnega prava.

Dr. Tresić - Pavičić sploh ni bil v redakcijskem odboru, kar sledi tudi iz omenjenega članka.

Zahteve glede hrvaškega državnega prava sem pobijal jaz in predlagal, da se omeni nacionalni princip. Obrazložil sem svoj predlog s tem, da je hrv. drž. pravo kot podlaga za združitev v teritorialnem oziru preozko in v ideološkem premalo učinkovito, med tem ko ima nacionalni princip kot

revolucionarna ideja veliko propagandistično moč, ki je že zrušila stare državne meje in stvorila združeno ljudjo in Veliko Nemčijo.

Od nekega vdeleznika, pa ne vem več od katerega, se je sicer omenilo tudi prirodno pravo, ali jaz tega gotovo nisem storil, ker je meni kot pozitivnemu pravniku prirodno pravo le fraza brez prave vsebine.

Dr. Krek v odboru o tem sploh ni govoril, kar, kakor dr. Tresić, tudi on ni bil njega član.

Sele pred plenarno sejo je dr. Krek resni vprašanje tako, da je predlagal, naj se sprejme obenem sklicevanje na nacionalni princip in na hrv. drž. pravo, to poslednje za to, da zadovolji dalmatinske pravšave, ki brez njega niso hoteli podpisati. V plenarni seji sem se enkrat preciziral svoje stališče, ali pro bono pacis sprejel sem tudi hrv. drž. pravo.

Z odličnim spoštovanjem

Dr. O. Rybář.

Dostaviti želim še, da sem po tisti seji večkrat s pok. dr. Krekom razpravljal o vprašanju hrvaškega državnega prava in da sva se popolnoma vjemala v svoji sodbi o nepraktičnosti sklicevanja na to popolnoma nejasno in v svojem bistvu reakcionarno (ker na tevdalne razmere nadovezuje) idejo. Zlasti sva odobravala Herbsiovo definicijo zgodovinskega državnega prava, da to namreč ni nikako državno pravo, temveč je zgodovina državnega prava. Dr. Krek me je tudi pozval naj v našem časopisu objavim članke proti tej ideji. On jo je smatral škodljivo za integralno realizacijo nacionalnega principa in ob enem nesprejemljivo za srbski del našega naroda. Dr. Krek se je bil sploh razvil v navdušenega Jugoslavana in je imel le pomilovljen smehljaj za dalmatinske pravšave Prodanovega tipa.

Z odličnim spoštovanjem

Dr. O. Rybář.

K roku a naše severne meje.

Maribor, 1. oktobra.

I.

V svojem zadnjem članku sem opisal naše Nemce in njihove odnose do priključitvenega gibanja. Ob tej priliki sem omenil tudi koroško vprašanje in izrazil dvom, da bi se dalo rešiti na popolnoma prijateljski način, kakor to misli, oziroma predlaga g. A. G. v svojih dunajskih pismih. Oglejmo si torej stvar malo pobliže.

Koroško in tudi Radgono smo izgubili vsled svoje lastne nesposobnosti in prevelike zapeljivosti v »pravilne« namene velikih zmagovalcev. V tem smo si danes vsi edini. Koga zadene pri tem največ krivde, ali gospode te ali one naše stranke, je danes skoro nemogoče točno in objektivno ugotoviti. Gotovo je le to, da niso brez greha ne eni ne drugi. Mišljenje, da dobimo na severu mjo, kakršno si bomo sami želeli, so dobili ob prevratu vsi.

Ko sem se par dni po polomu stare Avstrije pripeljal z Dunaja v Ljubljano in poročal takratnemu slovenskemu vojnemu ministru, sedaj že pokojnemu g. Pogačniku, o razmerah in tendencah v novonastali Nemški Avstriji, mi je na tozadeven nasvet odgovoril, da bi bilo škoda preleti za Koroško in sploh za severno mejo tudi samo kapljico krvi, ker bomo dobili, če bomo hoteli celo Koroško in še Gradec; da pa toliko ne bomo zahtevali, ker bi imeli potem v Sloveniji preveč Nemcev. Jaz sem bil že takrat skeptičen in izjava g. Pogačnika me je navdala z upravičeno bojaznijo, da se miorodajni slovenski faktorji ne zavedajo pravega stanja in teže problema naše severne meje. Razvoj dogodkov v naslednjih par letih je žal pokazal, da je bila moja bojazen upravičena in pravilna.

To je bilo takrat, usodnega leta 1918 in ko čitam danes mnenje g. A. G., da se bo dalo koroško vprašanje o priključitvi »Anschlussa« rešiti na povsem prijateljski način, potem sporazuma diplomatov za zelo no mizo, me nehoti obhaja ista bojazen in isti dvom, kakor takrat. Da ni ta moj dvom popolnoma iz zraka potegnjena, hočem dokazati takoj. Ko je prinesel pred nekaj meseci milanski »Corriere della serra« članek o priključitvenem vprašanju in predlagal za ta slučaj korekturo italijanske, posebno pa jugoslovenske meje, so mu celovsko »Freie Stimmen« odgovorile tako kategorično: »ne« in »nikdar«, kakor v žurnalistiki običajno nismo vajeni. Obenem so pripomnile, da bo prej padel zadnji nemški patriot, kakor se bo meja premaknila s Karavank na sever.

Rekli boste, da je to običajna, čeprav malo ostra žurnalistična pretnja, ki je ni vzeli popolnoma doslovno. Dobro, ali ta pretnja ni brez temelja. Kdor pozna gibanje in priprave koroških nemških nacionalistov, za katerimi stojijo stotisoči enakih po vsej Avstriji in še

bolj po Nemčiji, bo takoj spoznal, da je treba izjavo »F. S.« vzeti malo bolj resno, kakor običajno žurnalistično papirnatno pretajo. Meni je točno znano, da se nemški nacionalisti zadnje leto skrbno pripravljajo na eventualno našo zahtevo po korekturi meje na Koroškem in deloma tudi na Štajerskem. Iz najboljšega vira vem, da imajo izdelan že ves načrt za zasedbo meje; da imajo za ta slučaj že pripravljeno potrebno orožje in municijo in to ne morda samo revolverje in karabinke in da so tudi že imeli vaje na terenu.

Tako stoji stvar in nič drugače, zato pa se ne smemo varati z nado, da bomo Koroško dobili o priliki »Anschlussa« kar tako v dar. Leto 1918. se absolutno ne sme ponoviti! Nič ne dvomim, da bi gg. v Berlinu ne bili pripravljeni stopiti z nami v tozadevna pogajanja, toda ti gospodje so bolj kakor naši v Beogradu v odvisnosti javnega mnenja svojega naroda. In to javno mnenje jih — ne bo podpiralo. Da, če bi šlo samo za kos zemlje, samo za teritorij, od katerega prav nič ne zavisi veličina Nemčije, niti nemškega naroda, bi bilo seveda drugače. Toda tu gre za velevažno bazo velikonemškega načrta — prodrati do Jadranskega morja. Ta načrt tudi danes še ni fikvidiran, ampak je samo odvisen od dnevnega reda, dokler ne napoči pogodbeni čas. Ta čas pride takrat, ko nemški narod docela okreva od posledice izgubljene vojne in vstane zopet v prejšnji moči in slavi. V to vstajenje veruje ves nemški narod in se nanj pripravlja dan za dnem.

Velik nemški narod stoji danes na Karavankah, nekaj desetnih kilometrov od Jadranskega morja. Izid razmejitve ga ni od njega oddaljil, pač pa se bolj približal. Zato je razumljivo, da ne bo branil samo vsako ped pridobljene poti na tej poti, ampak bo skušal z vsemi silami prodrati še dalje, bližje končnemu velikemu cilju. S tega stališča bo presojala Velika Nemčija koroško vprašanje in s tega stališča ga moramo presojati tudi mi — če hočemo biti realni. Pri reševanju takih zadev ne pozna nihče sentimentalnosti, zato bo moral biti naš nastop nagel in energičen, nastop naroda, ki se zaveda, da doseže danes lahko nekaj z žrtvami, ki bi se jutri pri isti akciji podedostorile, postorile in bi njihov uspeh bil poleg tega še problematičen. Pridobljeno bomo že znali čuvati. Če se bo dvigal nemški narod, se bo dvigal tudi naš in nikjer ni rečeno, da bomo mi Jugoslovani takrat, ko si opomore nemški narod tak, da bi se morali bati njegove revanše. Do takrat bo brezdvoma rešeno tudi že bolgarsko vprašanje in vprašanje Rusije.

-v.-b.-

Obupa položaj naše duhovščine ob meji

Med našim narodom je še sedaj razširjen star pregovor: »Dominus vobiscum se ni nikoli krhla stradal, et cum Spiritu Tuo pa že večkrat«.

Kakor je vojna marsikaj postavila na glavo, tako je tudi s tem čustljivim pregovorom vsaj pri nas. Zakaj danes se godi mednarodno mnogo boljše, kakor pa velikemu delu zlasti nižje duhovščine, katere velik del dobesedno strada. Zakaj s 50 (petdesetimi) ali 60 Din stalnih prejemkov mesečno (ne dnevno!) ne more izhajati in tudi ne izhaja noben berač. Mnogo naših duhovnikov pa hočejo na vsak način prisiliti sedanje razmere, da bodo postali taki umetniki, ne toliko po

zaslugi države, kakor po zaslugi naših domačih slovenskih strank SLS in SDS.

Jutro in Slovenec se že precej časa o tem pregovarjata in valita krivdo drug na drugega. Kriva sta pa seveda oba. SLS s svojo abstinenco in opozicijsko politiko, SDS pa s faktičnim udeleževanjem to politike, ki je vzela najbolj bednim duhovnikom še zadnje drobščino, t. j. draginjske doklade, katerih mnogi ne prejemajo že od 1. avgusta letošnjega leta. Ta draginjska uredba je res med mnogimi uredbami prejšnje vlade, kjer je imela — vsaj za Slovenijo — SDS glavno besedo, pravi uničeval. Duhovščini so izboljšali prejemke za 2 Din dnevno in sicer na

ta način, da so vzeli najbednejšim in jih dali tistim, kateri živijo v udobnih razmerah, v velikih in bogatih farah.

Ako so s to uredbo prizadeli mnogi duhovniki v zaledju, so neprimerno huje udarjeni duhovniki zlasti na naši severni meji. Zakaj te župnije so navadno zelo oddaljene od prometa ter so po razsežnosti zelo velike, po številu prebivalstva pa so po navadi zelo majhne ter ne dosegajo 20. tisoč. Zato so jim ukinitelj draginjske doklade, prebivalstvo v teh hribovitih krajih je povprečno zelo revno in seveda tudi duhovniku ne more dati tistega, kar mu lahko da ljudstvo premožnih župnij v zaledju. Maš ne plačuje, porodov ni, pogrebov pa tudi ne dosti zaradi redke naseljenosti. Ako v takih krajih dobi duhovnik mesečno 100—150 Din iz lastne župnije za celovito opravilo, je to že sila dosti. Vrh vsega tega pa so čisto obmejne župnije brez ekonomije. Sicer pa, če tudi obstoja ekonomije, ne krije niti ne produktivnih stroškov, ker je obdelovanje zaradi hribovitosti težko in drago, rodovitnost pa minimalna.

Tak je resničen položaj skoro vsen obmejnih župnij, katere po večini tudi v prejšnjim normalnim časih niso imele nad 200 tisoč. Poleg vsega tega pa je še razmejitev mnoge župnije skrhala, ker je en del pripadel sosednji državi, in potem pa sedajo pri vladi naši SDS za mize in kratkomaletno dekretirajo novo uredbo brez pomanja dejanskega položaja, SLS pa bje v opoziciji boj za — avtonomijo. Naj bi preje župnije ukinitelj, predno store kaj takega, ne pa pustili inteligentne in zaslužne meže, da umirajo v svedehni državi, za katero so ravno na meji največ trpeli in doprinasli žrtve — tako.

Zakaj priznajo odkrito: Duhovščina je velevažen faktor v življenju vsakega naroda in — države. Brez dvoma ima ravno naša duhovščina, posebno v preteklosti, velike zaslugе za obstoj in kulturni razvoj našega naroda že v obče, še prav posebej pa še na meji. Saj je bil čisto ravno duhovnik edini, ki se je ustavljal tujemu, našemu narodu škodljivemu navalu s severa! Zakaj ravno med duhovniki so bile narodne izdajice zelo zelo redke bele vrane. In če bi ne bilo narodno čuteče duhovščine v naših jezikovno obmejnih krajih, ki se je zavzela zaradi svojega neodvisnega in uglednega položaja za pravice našega naroda, bi bilo danes marsikaj drugače — in bi šla tudi meja precej nižje. Ob prevratu so si naši obmejni duhovniki namreč pridobili še posebnih zaslug in so rešili, kar se je pač dalo še rešiti.

In v zahvali sedaj hodijo razcapani in sestradani ter žive inteligentnega človeka nedostojno in nevredno življenje. To je naravnost vnebovpijoča krivica, katero so zagrešili drugi, ne pa država.

Se nekaj bi omenil: Za ugled naše države ob meji, kamor gledajo sosedje in imajo z nami stike, je sedanjí položaj naše obmejne duhovščine naravnost poniževalen in sramotilen. Avstrijska obmejna duhovščina, katere živi v istih terenskih težkočah in razmerah, je plačana naravnost sijajno. Star obmejni župnik mi je pravil, da ga je bilo naravnost sram pri nekem sestanku z avstrijsko duhovščino. On je bil v svoji najboljši obleki kot berač napram mladim avstrijskim kapelanom, ki so bili pravi kavaleriji že po obleki.

V interesu naše narodnosti in naše države je, da se čimprej popravi ta usodna pogrška, katero se je prizadalo duhovščini z novo draginjsko uredbo.

—ski.

Politične vesti.

— Samouprava o Pribečeviću. Vsled nekega članka banjaltske »Ostodžbine«, ki se je silno razpisala za prebansko fronto, piše »Samouprava« sledeče: »Torej g. Pribečević in njegov tisk deli Srbe v dva tabora. In vendar so tu v Beogradu trdili, da ni res, da bi oni ustvarjali prebansko fronto proti Beogradu, Srbiji in Srbijancem. Usoda pa je hotela, da je drugi odkril g. Pribečević karte. Jemljemo to na znanje. Pri vsem pa si naj zapomni tudi g. Pribečević tole: Turki so vladali nad temi deželami, pa se vendar v srbstvu nista nikdar pojavili dve fronti, ena proti drugi. Vladali so v teh krajih Nemci, pa čeprav so silno delali na tem, da bi razbili srbstvo, niso v tem uspeli. G. Pribečeviću se bo to najmanj posrečilo, čisto gotovo pa ne potem laži in intrig.« — Stalna polemika »Samouprave« s samostojnimi demokrati dokazuje, da bo najkasneje jutri (in tako vsak dan) SDS poklicana zopet v vlado. Blagor tistim, ki verujejo.

— Numerus clausus in državno-finančne operacije. Poljska vlada je, kakor znano, mesece julija sklenila z židovskimi organizacijami pakt, po katerem jim jamči za gotove pravice, vendar je zahtevala kot protiuslugo, da podpirajo židje politiko parlamentarne večine. Kljub temu je bil te dni uveden na univerzah v Varšavi in Lvovu numerus clausus. Židje so vložili pri prosvetnem ministru svoj protest. Sedaj je radodarnost poljske vlade naprta židovstvu pojasnjena: židovska kulturna avtonomija je imele namen, omogočiti poljska pogajanja za ameriško posojilo. Ker Poljska tistega posojila ni dobila, je splavala tudi židovska avtonomija — po mnenju desničarskih krogov — po vodi.

— Mali narodi v Zenovi. Urednik »Jutarnjega lista« je posetil g. Stjepana Radića, ki mu je podal svoje vtise z ženevske konference. Posnemamo sledeče: Glede antante je izjavil, da je dobila zaslužno priznanje, da je ona v resnici organ miru, kajti doslej je bilo bolj ukoreninjeno mnenje, da je bolj organ, ki ogrožava mir. Sedaj pa vsi verujejo v njem pacifizem. Trojica zunanjih ministrov. Male antante je res uspešno triumvirat. Glede garancije pakta, o katerem se je menilo, da bo pomenil konec Zveze narodov, je izjavil, da je Zveza le še bolj utrdila. Predsednik Dauduran mu je rekel, da je bil v naši državi in da jo tekom leta zopet poseči, da si ogleda našo demokracijo. Francoski Paul Boncour je rekel glede politike sporazuma, da je realna in dalekovidna, naravnost vizijska in da je bil sporazum edina

rešitev. Radić mu je rekel, da bi Francija, ko bi imela tako parlamentarno večino kot jo imamo mi, vladala ves svet. Boncour je izjavil, da bodo morali tudi Francozi poučiti našo metodo zblživanja s kmeti, kajti trdišče je pri njih. Po čestitanju k sporazumu običajno vsi vprašajo, če je trajen in Radić je rekel: »To se razume! Kdo lahko to pokvari? Samo mi! A mi tega ne storimo!« Podal je še nekaj izjav, na katere se povrne. Tako o delu novinarjev v Zenovi, o bodočem delu Zveze narodov, o pacifizmu, abilitaciji, varnosti miru, razorožitvi in miroljubnosti kmetskega ljudstva.

— Čiterin o svojem obisku v Varšavi. Nampram novinarjem se je izjavil ruski ljudski komisar za zunanje zadeve Čiterin o svojem obisku v Varšavi priložnostno tako: »Če me vprašate o cilju in svrhi — varšavskega poseta, vam povem kratko in jedrnat: obisk naj služi zblžanju med Poljsko in sovjetsko Rusijo. Glede spremembe dosedanjih odnosov med obema državama je Čiterin izjavil, da ne gre za momentano spremembo dosedanjih odnosov, marveč za obojestransko pripravljen uspeh. Nadalje je Čiterin odločno odklonil, da bi bil njegov poset v zvezi z zadržanjem Nemčije v vprašanju pakta. Razumljivo je tudi, da je Nemčija nad obiskom razočarana, ali vendar ni bila nikdar. Nemčija nasprotnica rusko-poljskega zblžanja. Tudi ni spravljeni v zvezo ruske dolgovne Franciji z vprašanjem ruskopoljskega zblžanja.

— Sestava nemške delegacije. Konferenca v Locarnu se bodo z nemške strani udeležili: državni kancelar dr. Luther, zunanji minister Stresemann, državni tajnik v zunanjem uradu von Schubert, ministerialni ravnatelj dr. Gauss in šef tiskovnega urada Kiep.

— Kompromis v razorožitvenem vprašanju. Časopisi poročajo iz dobro informiranih krogov, da je prišlo v razorožitvenem vprašanju do sprejemljivega kompromisa. Raznim zaveznikiškim zahtevam je bilo ugodeno. Tako je prišlo do kompromisa v vprašanju admiralnega štaba in prevostrojne industrije.

— Iz Apponyjeve kulturne dežele. Osrednja zveza mednarodne delavske pomoči je poslala grofu Bethlenu brzojavko, v kateri ostro protestira proti zlostavljenju in mučenju političnih aretirancev ter zahteva, da se politični jetniki, tako tudi ljudski komisar Rakosi, takoj izpuste. Enako brzojavko je poslala tudi berlinska »Rdeča pomoč«. — Madžarski grofi pravijo, da je vsa Madžarska silno ogorčena vsled tega vmešavanja Evrope v kulturno idilo Madžarske. — Preiskava o nameravani komunistični vsitaji je zaključena in je bilo policijsko poročilo izročeno državnemu pravdnistvu. V vsem je bilo zaprtih 60 oseb. Vse so fotografirali in vzeli od njih odtiske prstov. — Doznava se, da je vest o dveh madžarskih talcih, ki da so jih vzeli sovjeti za Rakosija neresnična. Oba omenjena Madžara se že vračata preko Hamburga v domovino.

— Volilna reforma v Rusiji. Volilni red je bil v Rusiji zopet izpremenjen. Volilna pravica je sedaj nekoliko razširjena. Tako so dobili volilno pravico manjši trgovci in obrtniki, tudi če imajo nastavljenice. Ne smejo pa imeti več kot dva in delati morajo tudi sami. Nadalje je določeno, da se imena vseh glasujočih volilcev napiše v poseben seznam. Če bi se izkazalo, da se ni volitev udeležilo 35 odstotkov vseh vpisanih volilcev, potem so volitve neveljavne. Način glasovanja je ostal isti. Voli se javno z dviganjem roke.

UMETNIŠKA SOLA DRUŠTVA »PROBUDA« V LJUBLJANI. — V. SOLSKO LETO.

Organizacija solc ostane tudi v letošnjem solskem letu ista, kakor je bila lani. Sola se deli na tri oddelke in to:

A. Oddelke za figurarno risanje (glava in akt) s sledečimi predavanji: anatomija, tehniško risanje (geometrijsko risanje, projekcijski nauk in konstruktivna perspektiva), oblikoslovje (slogoslovje) in umetnostna zgodovina.

B. Oddelke za umetno-obrtno strokovno risanje (risanje načrtov za umetno vezenje, keramiko, intarzijo, sobno slikarstvo itd.) s predavanji: tehniško risanje, oblikoslovje, zgodovina umetnosti in narodna ornametika.

C. Pripravljalni oddelke za začelnike. (Risane po modelih in geometrijsko risanje, v kolikor je potrebno za razumevanje geometrijskih oblik).

Tem oddelkom so priključeni tudi letos specialni tečaji in sicer:

D. Tečaj za grafiko, E. tečaj za fotografijo, F. tečaj za maloplastiko, G. tečaj za narodno ornametiko in H. tečaj za usnjerež in umetno knjigovestvo.

Op. Za redne učence so predavanja dotične skupine obvezna.

Učna doba je določena za oddelke A. in B. na štiri leta, za oddelke C. na dve leti, za tečaje od D. do H. na dve leti.

Dosedanjim učencem se vsteje dosedanja učna doba.

Poleg rednih učencev se bodo sprejemali tudi izredni k vsakemu predmetu po svobodni izbiri.

Pouk bodo vodili sledeči gg.: Figurarno risanje in anatomijo Fran Vavpotič, umetno-obrtno strokovno risanje Maksim Gaspari, tehniško risanje Anton Sever, risanje po modelih Jaro Hilbert, zgodovino umetnosti: Davorin Volušek, oblikoslovje: Ivo Spincič, narodno ornametiko: Maksim Gaspari, grafiko: Rajko Subić, fotografijo: Fran Vesel, maloplastiko: Anton Sever, usnjerež in knjigovestvo: Drago Vahtar.

Za tečaje: D., G. in H. se zahteva predznanje v risanju.

Vpisovanje se bo vršilo v nedeljo (4. oktobra) od 10. do 11. ure in v ponedeljek ter torek (5. in 6. oktobra) od 18. do 19. ure v poslopiju Tehniške srednje šole, soba št. 5.

Tam se bodo javile tudi vse nadaljnje podrobnosti.

Ravnateljstvo umetniške šole društva »Probudac«: A. Sever i. r.

Ob 20-letnici pevskega društva „Ljubljanski Zvon“.

Trije jubileji.

V ponedeljek praznuje slovenski glasbeni svet troje pomembnih jubilejev. Petindvajsetletnico umetniškega delovanja skladatelja **Emila Adamiča**, dvajsetletnico **»Ljubljanskega Zvona«** in petnajsetletnico, odkar vodi to društvo **Zorko Prelovec**. Troje jubilejev, troje znamenitih dni, troje pomembnih dni za slovensko kulturo in troje slavnih dni za slovensko pesem.

So to obenem jubileji dela. Onega tihega in požrtvovalnega dela, ki usvarja našo kulturo in ki ne računa na nagrado. Vse, kar imamo priborjenega v kulturi, je plod ljudi, ki so vršili svoje delo s tako ljubeznijo, ko uvodoma omenjeni jubilarji. Vedno na svojem mestu, vedno v boju za napredek in vedno prvi v samozatajevanju. Iz teh velikih moralnih dobrin je nujno moral nastati uspeh in zlasti naši jubilarji ga morejo pokazati v izredni meri.

Ni naša naloga, da bi podrobno in strokovno podali zasluge vseh treh jubilarjev, ker to je stvar naše glasbene zgodovine, kjer so imena jubilarjev neizbrisno zapisana. Naša naloga je le, da smo tolmači one hvaležnosti, ki jo zdrav narod čuti vedno do stvariteljev svoje kulture.

Ponosen je naš narod na delo Adamiča, »Ljubljanskega Zvona« in Zorko Prelovca in globoko hvaležen vsem trem, ker so mu dali možnost za ta ponos.

In zato so vsi trije jubileji nacionalni jubileji, ki jih narod ne pozabi.

Emil Adamič, »Ljubljanski Zvon« in Zorko Prelovec, naše čestitke vam ne zmagah, ki ste si jih priborili z delom in ljubeznijo!

Emil Adamič.

ob 25-letnici svojega umetniškega dela.

Letos je preteklo četrto stoletje, odkar podarja skladatelj Emil se je v zgodnji mladosti pri očetu, ki je bil obenem šenjspeve, klavirski in orkestralni delav. Plodovitost skladatelja Slovenci in Jugoslovenci nimamo.

Emil Adamič je bil rojen na božični dan leta 1877. na Dobrovi pri Ljubljani, kjer je bil njegov oče takrat nadučitelj, pa so ga kmalu prestavili na šentpetersko šolo v Ljubljani. mil se je v zgodnji mladosti pri očetu, ki je bil obenem šentpeterski organist, učil osnovnih glasbenih pojmov in klavirja ter je pel v cerkvi sopran. Kot desetletni deček je vstopil v šolo Glasbene Matice, kjer so ga učili igre na gosli, štiril, teorije in petja pa pokojni Gerbič. Ze takrat je pisal skladbice za klavir in zbor. Ko je vstopil na učiteljsko, se je učil petja pri Foersterju, pel je v zboru Glasbene Matice pod dr. Čerinom in Hubadom, ki ga je poučeval tudi harmonijoslovja. Kot dijak si je ustanovil tamburaški zbor »Zvezda« in je zanj napisal mnogo komadov. V četrtem letniku učiteljskega mu je bil učitelj za petje, harmonijo in orgle dr. Čerin, za gosli Gerstner. Po dovršeni pripravnici je služboval v Zagorju ob Savi, Kamniku in nato do izbruhov vojne na Ciril-Metodovi šoli v Trstu. Ze prva leta izhajanja »Novih akordov« jim je bil marljiv sotrudnik. Prva njegova objavljena skladba je bila moški zbor »Zapuščena« na Prešernovo besedilo, druga pa mešani zbor »Lipa« na Mir. Vilharjevo besedilo. Mentor mu je bil dr. Gojmir Krek, katerega je Adamič sam imenoval svojega krušnega očeta. Omenjenim skladbam so kmalu sledile pri vseh zborih najpriljubljenejše njegove pesmi: V snegu, Fantu, Petnajst let, Vasovalec. Plod Adamičevih konservatorijskih študij v Trstu so poznejši v modernem duhu pisani zbori: Mlad junak, Kregata se baba in devotka, Zaman pod oknom, Bela breza, Pusto je, Vasujejo, Ede dolor. Skladateljevo tehnično obzorje se je razširilo, njegovo znanje polifonskega stavka je prijetno osvežilo nove skladbe. Delavnega Adamiča je vojna ujela leta 1914. na pevskem tečaju v Moravski Ostravi. Vrnil se je v Trst in je moral pod orožje v znani 97. pešpolk, ž njim pa takoj v Galicijo, kjer ga je rešil fronte general Kusmanek. V ruskem ujetništvu je bil 6 let. Začetkom je pisal, pozneje pa nismo vedeli zanj. Pod boljševiki je v Taškentu prevzel pouk glasbe na ruskem, tatarskem in kirgiškem učiteljskem, bil je ravnatelj konservatorija in pevovodja državnega pevskega zbora. V Rusiji je nabral mnogo narodnega blaga, katerega žal ni prinesel domu. Rešil je le Tatarsko suito, par solospelov in zborov.

Po vrnitvi v domovino je bil imenovan profesorjem glasbe na državnem učiteljskem v Ljubljani, kjer se sedaj deluje in si je ustanovil tudi dijaški pevski zbor, s katerim je napravil koncertne turnee po Dalmaciji, Bosni in Hercegovini, po Prekmurju in na Gornjem Jadranu. Emil Adamič je vsestransko slovenski skladatelj. Napisal je okoli 300 glasbenih del: zborov, klavirskih skladb, solospelov, več orkestralnih del in glasbo k Rozmanovemu »Testamentu«, Milčinskemu »Volkašinu«, Sardenkovim »Kolednikom« ter Peskovi igri »Slepa ljubezen«. Ze več let je glasbeni referent »Slov. Naroda«, piše pa glasbene razprave tudi v druge liste. Ko mu iskreno čestitamo k 25-letnici njegovega umetniškega delovanja, izražamo le željo, da bi Slovincem napisal prvo narodno opero!

Iz spominov »Zvonašev«.

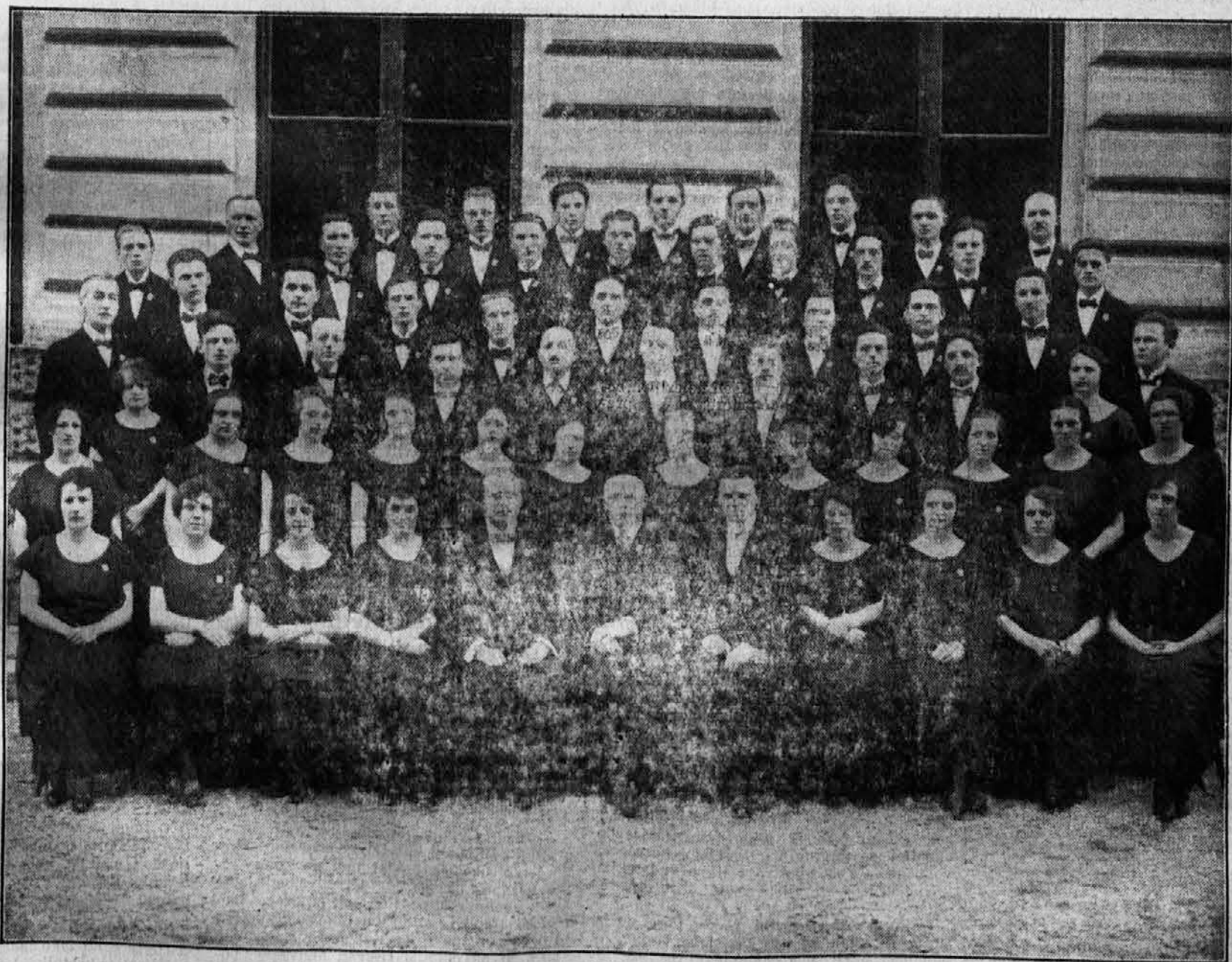
Lojze Pip, redni član »Ljubljanskega Zvona« od 1905 in dolgoletni zastavonoša, pripoveduje: Katoliško delavsko pevsko društvo »Zvon« je imelo svoje prve prostore Pred Skofijo poleg Kolovratarjeve gostilne v stanovanju pokojnega dr. Janeza Evangelista Kreka. Sodeloval sem od leta 1897. Pevcev smo imeli malo, denarja še manj. Takrat so bile še veselice deficitne. Pozneje smo imeli društvene prostore na Krakovskem nasipu pri Špicerju, kateremu niti najemnine nismo mogli plačati in smo morali zastaviti arhiv in omaro. Od leta 1900 do 1904 je društvo skoro spalo. Takrat pa se je razšel pevski klub Ljubljanskega gasilnega društva in razšli člani so prestopili k »Zvonu«, sklicali so občni zbor in ustanovili novo društvo: Slovensko pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Selili smo se k Bončarju na Poljansko cesto, sami smo tja prepeljali harmonij in inventar. Rešili smo zastavljeno omaro, si nabavili špirograf in delali note. S predsednikom Magistrom sta trkala na vrata znancev in sva naberačila toliko, da je bilo za najnujnejše potrebe društva. Krog pevcev se je večal in Zidarsko tesarsko društvo nam je dovolilo svoje prostore v sedanjem hotelu »Soča« za pevske vaje. Pevovodja Bajde nas je vezbal trikrat na teden. Naše prireditve so bile vedno lepše obiskane in tudi blagajna si je opomogla. — Ko se je pevsko društvo »Ljubljana« preselilo iz Narodnega doma v Union, smo zasedli njegove prostore, kjer smo še danes. Zelo delavna sta bila predsednik Zirkelbah in pevovodja Sachs ter njegov namestnik, dragi naš prijatelj, pokojni Gustl Stamear. Odkar je leta 1910 prevzel društveno predsedstvo dr. Švigelj in mesto pevovodje Vašte, smo hitro napredovali. Prišel je nepozabni izlet »Ljubljanskega Zvona« v Beograd, v jeseni 1910 smo dobili

novega pevovodjo. Prelovca, ki nas maltretira in zmerja že 15 let. Mnogo, mnogo lepih spominov me veže na »Ljubljanski Zvon«, najlepši zame je pa bil dan, ko sem po prazniku prišel v društvene prostore in sem našel skriti trak »Karadjordje« izleta v Beograd, ga poljubil in zopet nataknil na zastavo, katero sem toliko let s ponosom nosil. V svobodni domovini bom pa pri »Ljubljanskem Zvonu« še dalje rad in z veseljem prepeval, dokler bom mogel.

Dolgoletni član in odbornik, izvoljen iz vrst podpornih članov Slavoj Gärtner nam sporoča sledeče: Pristopil sem k »Ljubljanskemu Zvonu« leta 1906 in sem bil naslednje leto ze voljen v odbor in sem zasledoval razvoj društva do danes. Poguma in resne volje za delo in napredek je bilo med Zvonaši vedno mnogo. Nabava društvene zastave v letu 1908 je stala mnogo polov in truda, izlet društva v Beograd nam je nakopal sovraštvo avstr. vlade in vseh slovenskih neprijateljev gostoljubnega srbskega naroda. V Beogradu smo se seznanili s srbskimi rodoljubi in častniki ter smo ostali do izbruhov vojne v korespondenci. Takrat pa je bilo treba pisma skriti. Tovariš Pip, ki je tudi mnogo korespondiral s Srbi, pa jih je zakopal v kleti pod premog. Pozabiti pa Beograda nismo mogli in silili smo toliko časa, da je v svobodni državi »Ljubljanski Zvon« obiskal našo kraljevsko prestolico zopet lanske leto. To pot z vzornim koncertom. Zelim le, da bi mlajši člani »Lj. Zvona« tako zvesto delovali za društvo, kot smo stari gardisti. Predpogoji za napredek »Ljubljanskega Zvona« so dani: delovnega pevovodjo ima, priden odbor tudi, zavedne pevce in pevke tudi. Treba le, da ga podpira javnost v njegovem stremljenju.

Zorko Prelovec.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«.

Pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ 1905—1925.

Dolgo je že od takrat, ko so si trnovski fantje, obrtniki in delavci ustanovili svoj zbor, pozneje društvo, ki je nosilo naslov Katoliško delavsko pevsko društvo »Zvon«. Društveno geslo je napisal pokojni dr. Janez Evangelist Krek, uglasbil pa ga je dr. Fran Ferjančič, sedaj kanonik v Novem mestu. Iz nekaterih članov tega društva in odpadnikov pevskega društva »Slavec« in »Ljubljana« je leta 1905 nastalo slovensko pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, ki letos praznuje 20 letnico svojega obstoja. Izmed ustanovnikov »Lj. Zvona« je danes redni član društva le še Lojze Pip, znani ljubljanski basist, dober družabnik in šalijec. Prvi predsednik je bil Vinko Magister, sedaj gostilničar pri Tičku na gričku, prvi tajnik pokojni pisatelj Premk, petje sta poučevala brata Rudolf in Ludvik Bajde. Prvi je umrl, drugi pa živi v Nemčiji. Mala peščenica navdušenih pevcev je pridno vadila v hotelu »Pri avstrijskem cesarju« (sedanji hotel »Soča«) in pogumno nastopala na narodnih prireditvah, na veselnicah. Zelo agilni je bil pevovodja Alojzij Sachs, učitelj v prisilni delavnici, ki je tudi mnogo komponiral ter še danes hrani arhiv »Lj. Zvona« mnogo njegovih skladb. Moža, ki je bil vnet za »Lj. Zvon« so pa prisilile tedanje politične razmere, da se je moral mestu pevovodje pri društvu odpovedati. Namestnika zlepa ni bilo dobiti. Zvončiči so pa bili v zadregi tudi za predsednika in bali so se za nadaljnji razvoj društva. Rešitev je prišla kmalu. Posrečilo se je pregovoriti dr. Svigljca, znanega pevača in društvenega delavca, da je prevzel društveno predstojstvo, v učitelju Vašetu pa je našel »Lj. Zvon« izvrstnega pevovodjo. Do takrat je bilo društvu koncertno petje skoro tuje; šele Vaše je z energično roko začel poučevati starokopitne nazore in homersko navduševanje ter je pomlajen zbor peljal — v tistih nevarnih časih, leta 1910 — v prestolico Srbije, Beograd, kjer se je vršil lep koncert slovenskih umetnih in narodnih pesmi. Sodelovala sta s solospeli ga. Jeanetta Foedranspergova in operetni tenor Ljubiša Iličić, sedanji slavni operetni pevec Illeg, na klavirju pa je spremljal Niko Stritof. Izmed udeležencev izleta v Beograd, so še danes člani »Lj. Zvona«: Lojze Pip, Joško Jamnik, dr. Anton Svigljec, Lojze Lombar in Slavoj Gartner. Nemško časopisje in tudi del domačega je »Lj. Zvon« zaradi izleta v Beograd strastno napadalo in bati se je bilo, da bo vlada društvo razpustila. Premoženja »Lj. Zvon« ni imel, izgubil bi bil le klavir in arhiv, člani bi pa ustanovili novo društvo, kajti Beograd jih je navdušil preveč. Pa zopet je »Lj. Zvon« zadel nov udarec. Pevovodja Avgust Vaše je bil iz Ljubljane prestavljen na Ciril-Metodovo šolo v Trsti. Kje dobiti pevovodjo? Takrat je prišel iz Idrije Zorko Prelovec in poučeval petje pri »Merkurju«. Odbor »Lj. Zvona« se je obrnil od njega in ga povabil na sejo dne 13. septembra 1910 v gostilno k Bončarju na Sv. Petra cesti. Ni ga bilo zlepa mogoče pregovoriti, naj prevzame mesto pevovodje. Končno se je udal za 1 uro na teden. Ker pa so se pevcu redno udeleževali vaj in 60 kazali ambicijo, je tudi pevovodja dobil veselje ter je učil po 2 in tudi po 3 ure na

teden. Prvič je zbor pod njegovo taktirko — sedaj je že zdavnaj ne rabi več — nastopil na Silvestrovem večeru 1910 v Mestnem domu, prvi njegov koncert je bil Benjamin in Josip Ipavčev večer v Narodnem domu, katerega je ljubljansko občinstvo popolnoma ignoriralo. Takrat je v Ljubljani splošno vladalo mnenje, da druga društva razven Glasbene Matice koncertov ne smejo prirediti. »Lj. Zvon« pa je imel v svoji sredi vedno pogumne fante, ki jih noben vrag ni mogel spraviti v oklevanje. Prelovecva teza, da morajo pevska društva služiti resnemu koncertnemu petju, umetnosti, ne pa veselnicam in zabavi je vkljub hudemu odporu zmagovala. »Lj. Zvon« je priredil koncert za koncertom, izvajal je najnovejše slovenske zborovske skladbe in njegovi koncerti so bili čezdalje boljše obiskani. »Lj. Zvon« je od leta do leta napredoval. Leta 1912 si je ustanovil tudi mešani zbor, čigar število članov in članice je naraslo leta 1920 na 110. Med vojno je društvo nekaj časa moralo pavzirati: večina pevcev je bila pod orožjem, Narodni dom pa zaseden od vojaštva. Leta 1917 je pevovodja zopet zbral malo četo, ki je priredila dva koncerta, enega v operi, enega v Narodnem domu in se je po prevratu nitro ojačila. Zvončiči so se vračali v društvo, začelo se je pomlajeno življenje. Dr. Svigljec in Prelovec sta mu kazala pot. In zopet koncert za koncertom: V Ljubljani, Kamniku, Kranju, Litiji, na Viču, v Trbovljah, Rogaske Slatini (5 koncertov), v Laškem. Leta 1923 se je zaradi zaposlenosti odpovedal predsedništvu zaslužni dr. Svigljec, katerega je društvo imenovalo svojim častnim predsednikom, na njegovo mesto je prišel član drame Ljubo Drenovec, agilni, energični in predaren mož, ki je propagiral in uspešno izvedel lankoletni izlet »Lj. Zvona« v Beograd. Pri »Lj. Zvonu« ni politični, poje se vse leto, razen v predpustu, ko se v Narodnem domu večer za večerom služi Terpsihori in so pevske vaje nemogoče. V zboru »Lj. Zvona« vlada demokratični duh: general in prostak, oba sta enaka, oba imata pravice in dolžnosti, oba morata delati le za procvit društva. — Od leta 1919 je »Lj. Zvon« založnik novih skladb (6 izdaj) in je letos začel izdajati mesečno revijo »Zbor«, ki se je nagloma razširila po vsi naši državi, med neodrešenimi brati v Primorju in šteje med svoje naročnike tudi rojake v Ameriki. »Lj. Zvon« praznuje svojo 20 letnico s koncertom, na katerem bo izvajal nove, še neizvajane moške, ženske in mešane zборе. S koncertom se spominja obnem 15 letnice tridopolnega pevovodskega dela pri društvu Zorka Prelovca ter 25 letnice umetniškega delovanja našega najpopularnejšega skladatelja Emila Adamiča, čigar skladbe je »Lj. Zvon« najraje prepeval. Naj bi naša javnost to skromno kulturno proslavo po zaslugi uvaževala, kajti »Lj. Zvon« se je vedno moral boriti s finančnimi neprilikami, ni dobival nikake podpore, niti od države, niti od mesta. Kar je dosegel, je vse plod njegove lastne volje, lastnega prizadevanja in truda, zato s tem večjim veseljem in ponosom lahko gleda na »20 plodnih let«, v prospeh jugoslovanske pesmi in glasbe!

Dnevne vesti

KMET IN KULTURNI NAPREDEK.

Konzervativnost kmeta je problem, ki je mnoge prislil do razmišljanja. Dejstvo je, da je kmet nezaupljiv ne radi svoje duševne zastonosti, kakor si domišljujejo nekateri vsagledni meščani, nego največkrat je prisiljen od okolščin v konservativnost, mnogo pa ga izuči tudi skušnja, da to, kar danes pride, jutri najbrž odide.

Zemlja sili kmeta v previdnost. Sadež na polju zori počasi, počasni morajo biti tudi kmetovi ukrepi, dejanja so lahko hitra. Z isto dvomljivostjo, kot opazuje nebo, ali bo vreme primerno za setev, za žetev, ali ne, z isto nezaupljivostjo motri kmet kak nov političen manifest, nov stroj ali novo umetno gnojilo. Nezaupljiv je, toda pripravljen sprejeti, kar mu bo koristilo. Dasi je v svojih mislih iz čustvih prozet s primitivizmom, grobim materializmom (zanimivo je, kako si predstavlja Boga ali pa kak abstrakten pojem), vendar ni nenaklonjen kulturnim in civilizatornim pridobitvam. Zlasti se je zmanjšala odpornost kmeta, odkar je vpejana splošna šolska in vojaška dolžnost, volilna pravica in sploh, odkar mu je dana možnost, da o svoji usodi sam in neodvisno odloča. K napredku kmeta je veliko pripomogla tudi možnost premagati velike potne razdalje v razmeroma kratkem času, kar je pospešilo izseljevanje, gmetno samopomoč in razširjenje duševnega obzora.

Da je prirodna stanovska zavest pri kmetu razvita, priča napeto razmerje med njim na eni in meščanom škricem na drugi strani. K temu mučenemu in zlasti nam Slovincem škodljivemu razmerju je prvič pripomoglo ekonomsko izkoriščanje kmeta s strani mešnega trgovca, drugič pa tudi velik miselni prepad med inteligenco in kmetom, kar je predvsem krivda inteligence.

Za kulturni napredek in gospodarsko povzdigo je kmetu nujno potrebna pomoč inteligence. Za to pa je sedanje izobraženstvo preleno, samopašno in tudi prenaduto. Nujna je vzgoja novih generacij, ki bodo videli v kmetu važnega činitelja za kulturo in civilizacijo. Inteligenca bo morala svoje mnenje o »neumnem« kmetu v najkrajšem času revidirati.

— **Odlikovani ministri.** Kralj je podpisal ukaz, s katerim je podelil red sv. Save prvega razreda: ministru za notranje zadeve dr. Beži Maksimoviću, ministru agrarne politike dr. Pavlu Radiću, ministru za javna dela Nikoli Umoviću, ministru vojne in mor-

narice Dušanu Trifunoviću in podpredsedniku Narodne skupščine Nikoli Subotiću; Kragujevcevo zvezdo prvega razreda: predsedniku Narodne skupščine Marku Trifunoviću in ministru prosvete Velji Vukičeviću. Z redom Belega orla drugega razreda je odlikovan minister pravde in namestnik ministrskega predsednika Marko Gjurišić.

— **Oprestitve od šolskega pouka.** Ministrstvo prosvete je izdalo naredbo, glasom katere morejo biti učenci oproščeni pouka samo na podlagi spričeval državnih zdravnikov. Zdravniki bodo izdajali spričevala samo onim učencem, ki jim jih bo poslalo šolsko vodstvo.

— **Štrkovi izpit v ministrstvu financ.** Dne 1. oktobra so se začeli v ministrstvu financ štrkovi izpiti carinikov. Udeležuje se jih 100 kandidatov.

— **Pobijanje nalezljivih bolezni v šolah.** Prosvetno ministrstvo je izdalo pravilnik o pobijanju nalezljivih bolezni v šolah. V pravilniku je predvideno, da se imajo takoj, kakor hitro se pojavi na kaki šoli nalezljiva bolezen, podzeti potrebne mere, da se prepreči razširjenje.

— **Spozrazum med »Destilacijo drva« in njenimi delavci.** Delavska zbornica v Sarajevu je prejela od tvrde »Destilacija drva« v Teslicu obvestilo, da je prišlo med strajkujočimi delavstvom in podjetjem do sporazuma. Delavci so pristali na 8 odstotno znižanje plač. Delavnik je ostal isti. Kakor znano, so hoteli znižati delavske plače za 20%.

— **Stalni učitelji in učiteljice,** ki jim je ministrstvo priznalo stalnost in ki imajo že tozadevne dekrete v rokah, se imajo takoj obrniti na statistični oddelek radi prepisa iz pripravne višje skupino in na višjo stopnjo osnovne plače.

— **Sanatorij za tuberkulozne.** Kakor se nam poroča, gradi Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu sanatorij za tuberkulozne delavce.

— **Revizija rudarskih pravic.** Glasom sklepa ministrstva za šume in rude se revidirajo vse proste in izključno proste rudarske pravice na teritoriji naše države. Lastniki rudarskih objektov, ki so se pregrešili proti rudarskemu zakonu, izgube vse pravice do nadaljnjega obratovanja. Posebno pozornost bo posvečalo ministrstvo velikim rudarskim kompleksom, ki jih lastniki ne izkoriščajo.

— **Snež v Heregovini.** Kakor poročajo iz Mostara, je tam že par dni slabo vreme. V Popovem polju je razdrl vihar več hiš. V vsej Heregovini je zelo mrzlo. Po hribih sneži.

— **Dr. Oton Papež,** predsednik deželnega sodišča v Ljubljani, je stopil na lastno prošnjo v pokoj. Z njimi zapuša aktivnost eden naših najboljših sodnikov. Zlasti kot sodnik-civilist je užival dober sloves. Njegove sodbe so po navadi »držale«. Njegovim pravniskim zmožnostim so se pridružile objektivnost, energija in delavnost, lastnosti, ki so ob prevratu kazale nanj kot predestiniranega predsednika deželnega sodišča v Ljubljani. Svoje mesto je odlično izpolnil in v nemalo zaslugi je šteti baš njemu, ako je sodstvo ob in po prevratu vzlel vrzelim, ki jih je vselala vojna in z njo povojna leta v vrste sodnikov v Sloveniji, malodane brezhibno in tečno funkcioniralo. Kolikor smo pač mogli zahtevati v tistih težkih časih. Ako ni bilo vse tako, kakor bi moralo biti, ni bila njegova krivda. Potem to je bil že odlikovan z redom sv. Save, ga je kralj ob njegovem odhodu iz aktivne službe odlikoval še z redom Belega orla V. razreda.

— **Konferenca za izpopolnjevanje mednarodnega prometa.** Iz Stockholma poročajo: Zrakoplovni kongres, ki je te dni tu zboroval, je sklenil ustanoviti komite, ki naj izdela predloge za konferenco, ki se bo vršila najbrže že meseca januarja. Naloga te konference je, da posreduje zbližanje oben velikih evropskih prometnih panog, železnice in letalstva. S tem naj se izpopolni mednarodni promet.

— **Detravdant v aeroplanu.** Kakor poročajo iz Budimpešte, je pobegnil tam blagajnik letalske družbe Franco Romane po tem, ko je ponesrežil 139 milijonov. Domneva se, da jo je popihal v aeroplanu.

— **Premetno ministrstvo** je izdalo odredbo, glasom katere se imajo napraviti na vseh kolodvorih korita za napajanje živine in pišne kopeli za živino. Dalje se smejo odsej oddajati železniške restavracije po potoku najemniške dobe samo potom licitacij.

— **Učiteljska Glasom** sklepa ministrstva prosvete, se odslej ne smejo odpirati paralelni razredi na učiteljskih, tudi se ne sme sprejemati večjega števila učencev, kakor predvideva zakon. Vzrok: Hiperprodukcija učiteljev in učiteljic.

— **Nova justična palača v Beogradu.** Nasproti novega poslopija parlamenta v Beogradu se bo zidala justična palača. Justično ministrstvo je že pčvalo vse sodne instance v Beogradu, da naj mu naznanijo število lokalo, ki jih potrebujejo.

— **Spominsko slavlje.** O priliki 5-letnice korškega plebiscita se vrši v nedeljo, dne 11. oktobra ob 3. uri popoldne v Dramskem gledališču demerodno slavlje. Uprizori se M. Grošljeve »Pravljica bodočnosti«. Nastopajo učence ženske realne gimnazije in osnovne šole na liceju. Pred predstavo in pri predstavi poje pevski zbor učiteljskih in učiteljskih pod vodstvom prof. E. Adamiča. Iz prijaznosti sodeluje orkester iz kavarn »Zvezda«. Čisti dobiček je namenjen skladu »Jugoslovenske Matice«. Opozorjamo stariše in mladinu na lepo prireditve.

— **Tudi v Ljubljani odbor »Rdeče pomoči«** sproščen. Dne 15. septembra se je vršila pred ljubljanskim sodiščem zanimiva razprava proti članom »Rdeče pomoči«. Vsem je bilo obtoženih 12 oseb. Sodišče je vseh 12 obtožencev oprostil vsake krivde, ker je bila »Rdeča pomoč« le karitativna organizacija.

Nabito polna dvorana občinstva je sprejela oprostilo razsodbo z velikim zadoščenjem in slišali so se glasni vzkliki pravičnosti našega sodišča. Oprošteni so bili pri izhodu iz razpravne dvorane glasno aklamirani od svojih prijateljev.

— **Težka obdolžitev zoper bivšega nemškega prestolonaslednika.** V sredo se je obravnavala v pruski deželni zbornici čudna zadeva bivšega nemškega prestolonaslednika. Neki poslanec je trdil, da ima prestolonaslednik na gradu Oels zaprtu hčerko nekega strojevodje. Strojvodja misli, da ima njegova hčerka z bivšim nemškim prestolonaslednikom ljubavno razmerje. Meseca avgusta 1924 je hotel strojevodja priti v grad, zato so ga proglasili blaznim ter ga internirali. Neki drugi poslanec je trdil, da je stvar plod fantazije umobolnega. Strojvodja ni dolžil samo bivšega nemškega prestolonaslednika, temveč še več drugih ljudi v Oelsu, da so sporazumljeni z njegovo hčerjo. Grozil jim je z orožjem. Zato so ga imeli kot splošno nevarnega človeka interniranega leto dni, kakor so ga zopet izpustili. Tretji poslanec je zopet trdil, da so zaprli strojevodjo v blaznico samo na podlagi podatkov njegove žene. Ta je namreč razmerje favorizirala, dočim mu je strojevodja nasprotoval. Blazne ideje so se pojavile pri njem šele po internaciji. Gre za človeka, ki se ne more braniti in ki so ga spravili v nesrečo brezvestni zdravniki. Zastopnik ministrstva je obljubil, da bo dal stvar natančno preiskati.

Ne kupite

predno si ne ogledate velike

izbire zimskih oblek in

ulstrov pri

JOS. ROJINA, Ljubljana

Interesente vabimo na ogled.

— **Madžarski pisatelj obsojen radi pornografije.** Madžarski pisatelj Ferdinand Ujhelyi je bil obsojen te dni radi prestopka zoper nrvnost, ki ga je zagrešil stem, da je pisal nemoralne romane na poldrugo leto zapora. Ujhelyi, ki bi imel nastopiti kaznen pred par dnevi, je vložil prošnjo za odlog kazni, ni pa počakal rešitve, temveč je pobegnil na Dunaj. Praviijo, da ga bodo kuredirali.

LAIŠANA PLAČILA ZA
B L E K E D A J E
B E R N A T O V I Č .

— **Mencija Karniciju pred poroto.** Kakor smo poročali, se je vršila na Dunaju proces zoper Mencio Karniciju. Tekom zadnjega zaslišanja je povedala obtoženka, da se je za atentat dobro pripravila. Vedela je, da jo čaka smrt ali pa zapor. Smrt namreč v tem slučaju, da se ji atentat ponesreči ter jo ustrelji Panica ali pa do izmed njegovih prijateljev. Nato je opisala natančno, kako je izvršila umor. Pri tem je izjavila, da je hotela ustreliti Panico v hrbet, zato, da ga sigurno ubije. Od drugih oseb ni hotela nikogar poškodovati. Izjavila je, da se svojega dejanja nikakor ne kesa. Na vprašanje predsednika glede njenega političnega prepričanja je odgovorila obtoženka: »Najpreje Macedonija, potem šele ostali svet. Prva je svobodna, nato pridejo šele socialna vprašanja in drugo. Stambolijski je naš narod razžalil.« Na vprašanje državnega pravdnika, kako misli o Cankovi vladi, je odgovorila obtoženka, da jo ta zanima samo, kajliktor se tiče Macedonije. Če bi delal Cankov take bedarije, kot Stambolijski, bi se mu zgodilo prav tako. Izjavila je dalje, da jo prav nič ne peče vest, ker jo je negovala, ko je bila bolna, soproga Panice. Dejala je, da je mislila pri tem na stotine in na tisoče vdov in sirot, ki jih ima Panica na vesti. Ko jo je pozval državni pravdnik naj imenuje parimen, je dejala, da to ni potrebno. Izjavila je dalje, da si je napravil Panica med vojno mnogo milijonov. Pristavila je, da si je Panica zaslužil kol član oddelka špijonov s kupčijami s tebakom velik denar. Zato je bil obtožen, toda Stambolijski ga je pomilostil. Obtoženka je izpovedala, da je morala, ko ji je bilo 4 leta, bežati iz domovine ter na begu spati 24 ur pod nekim mostom v vodi, pri čemur je dobila hali bolezn, na katerih boleha še danes. To je tuberkuloza, bolezen na ledicah in revmatizem. Zagovornik je povdarjal, da je obtoženka izvršila svoje dejanje iz patriotizma. Predlagal je, da se prežita poročila Carnegieve komisije o nasilstvih v Macedoniji. Državni pravdnik se je izjavil proti temu, zakaj opisovanje tamkajšnjih razmer ne bi imele drugega pomena, kakor utverjati razpoloženje. Zastopnik privatnega udeleženca je nastopil v daljšem izjavljanju zoper trditve obtoženke, da bi bil Panica v srbski službi. Povdarjal je, da je Panica ustvaril macedonsko gibanje. Umor, ki ga je izvršila obtoženka, je samo eden od nestetnih in popolnoma izključeno je, da ne bi bil naročen. Cankov režim ima na vesti več kakor 20.000 umorov. Iz zaslišanja priči sledi, da gre za političen atentat. Porotniki so spoznali obtoženko z 8 glasovi krivo, nakar je bila obsojena na 8 let ječe.

— **Neurje v Italiji.** V Trstu je besnela te dni bera, ki je imela brzino 80 do 100 km. Tripitelo se je več nezdgo. Pri nekem vozu se j odtrgal tram, ki je ubil voznika. Nekega drugega voznika je ubil njegov lastni voz, ki ga je burja prevrnila. Več bark se je potopilo.

— **Velika železniška nesreča v Berlinu.** V sredo se je pripetila v Berlinu vsled malomarnosti nekega tranvajskega voznika nesreča, pri kateri je bilo 6 oseb težko ranjenih, 24 pa lahko. Prišlo je namreč do karambolaže dveh tranvajskih voz, od katerih je bil eden popolnoma razbit.

— **Smrtna nesreča v Beogradu.** Te dni se je pripetila v bližini neke beograjske opekarne nesreča, ki je zahtevala človeško žrtve. Delavci so kopali rov. Nenadoma se je pričela gibati zemlja in približno deset metrov dolg in 60 cm visok plaz je zasul delavca Gavro Malbaša. Dasi so pričeli njegovi tovariši takoj z reševalnimi deli so naveli ponesrečenca, o katerem niso natančno vedeli, na katerem mestu je bil zasut, šele čez pol ure. Seveda je bil Malbaš že mrtev. Policijska komisija je ugotovila, da je povzročilo nevarnost pomanjkanje vsakršnih varnostnih odredb, kakor se je to zgodilo v Beogradu že večkrat.

— **Glavni dobiček je zadel,** kakor govore šiskarji, g. Zejs, in sicer v znesku 200.000 dinarjev. Tako se govori...

— **Društvo »Soča«** priredi v nedeljo 4. oktobra ob 5. uri popoldne na vrtu in v salku pri »Levu« vinski trgatve z godbo, petjem in plesom. Na to lepo domačo zabavno prireditev vabimo vse člane in prijatelje društva. — Veselični odsek.

— **Steklena strešna opeka** je zopet na zalogi pri Združenih opekarnah d. d. v Ljubljani.

ZAUPAJ IN VEDI, da je dobra kakovost pravega gospodinjstva mila »Gazele« doguana stvar. Stotisočem je neobhodno potrebno, zato se ga poslužuj tudi ti!

GOSPODINJA, ko pripravljáš za krst, ko praznuješ ženitovanje, ko slaviš god, to vabiš prijatelje, ali ko pripravljáš sploh kako pojedino, pomni, da boš goste zadovoljila le, ako ji mmed drugim posrežeš z izbornimi »Pe-katetami«.

GAS IZ OBČINSTVA.

Ljubljanski peki se drže metode mariborskih. Včeraj sem bil v neki gostilni, kjer niso imeli drugega kruha, kakor male žemljice. Sicer so bile pred vojnom času te žemlje tudi majhne, toda bile so iz drugega materiala, kakor danes. Bilo je mleko v njih, surovo maslo ali vsaj kak surogat. Dandanes pa niso nič boljše kakor velike, stanejo pa isti denar. Glavno, za kar pa gre, je dejstvo, da je ta kruh tako lahak, da ga je treba najbrže cel nahrbtnik, da tehtja 1 kg. Mestno izvršno nadzorstvo kje si?

Dužno koncerti:
V kavarni od 5 do pol 1 ure ponoči.
V klubi "6" 12 " " "
Vrestavraciji "ZVEZDA" 12 " " "
Ob nedeljah in praznikih zajut-
kovni koncerti v restavraciji.

DAMSKA KAPELA

restavraciji "ZVEZDA"

Točna in solidna po trežba.
Prvovrstno vino, gorka in
mizna jedila.
Franjo Rožar Kriapež.

Prosveta.

JUBILEJ JUGOSLOVENSKE PESMI.

Eno naših najglednejših nacionalno kulturnih društev, pevsko društvo "Ljubljanski Zvon" slavi v ponedeljek 5. t. m. 20-letnico svojega plodnega in vsestranskega delovanja. Tekom te dobe steklo si je to društvo in njega neumorno članstvo obilnih zaslug za razvoj naše pevške kulture, saj je z vso vnueno gojilo slovensko in jugoslovansko pesem. Njegova izvajanja dosegla so takšno stopnjo dovršenosti, da so Zvonovi v pevskih krogih izredno priljubljeni in kaj pogostokrat vabljene k raznim prireditvam in koncertom. V ponedeljek 5. t. m. proslavi Zvon svoj jubilej z resnim umetniškim koncertom, na katerem izjaja celo vrsto novih skladb, ki jih je tudi samo izdalo in založilo. Zvonova založba je druga stran delovanja tega društva in zato mu mora biti naš narod še prav posebno hvaležen. Odlični zborovodja Prelovac in priznana kvalifikacija pevškega zbora nam jamčita, da bode ta koncert brez dvoma najlepši in najbogatejši, kar jih je do sedaj priredil "Ljubljanski Zvon". Naša dolžnost je, da se vsaj nekoliko oddaljimo tem veselim in vztrajnim kulturnim delavcem in s tem, da napolnimo do zadnjega kotička Unionsko dvorano in tako pokazemo vse svoje simpatije Zvonšem, ki so jih po vsej pravici tudi vredni. Zato v ponedeljek vsi na koncert, za katerega so vstopnice v predprodaji v Matični knjižarni.

IFIGENIJA NA TAVRIDU.

Drama v petih dejanjih.
Goethe — I. Albrecht.
Osebe: Ifigenija — Toas, tavrski kralj — Orest — Pilad — Arkas.
Kraj: Log pred Arkanim svetiščem.
Ifigenija služi že par let kot svečenica boginje Diane na tavrski obali. Odrigana od svojega naroda in družine gineva domotožja. Oresta, od furij preganjenega morilca matere in zvestega druga Pilada primejo, ker sta pristala na obali, in morala bi biti žrtvovana. Ko pa spozna Ifigenija v njem brata, ki ji razodeva gorje njihove družine, sklene njega in Pilada rešiti in z njima pobegniti. Vse je pripravljeno. A Orest hoče še izpolniti ukaz Apolonov »prvesti sestro seboj«. Kralj izve za njih namen in zadelja bi jih kruta kazen, če ne bi Ifigenija stopila odkritosrčno pred kraljem in mu povedala svoje in svojega brata usodo. Tudi Orest spozna svojo zmožo, da namreč Apolon ni mislil Diane, ko mu je ukazal »prvesti sestro seboj«, temveč sestro Ifigenijo. Velikodušni barbar vsem milostno odpusti.
To je kratka vsebina.
Drama je bila napisana l. 1779. v ritmični pozi, in je še isto leto — 6. aprila — doživela velpomembno premiero, ko je igral Oresta pisatelj sam, Ifigenijo pa Schröterjeva. Na potu v Italijo, je l. 1786. pisatelj dramo preli v verz in s tem dvignil delo do umetnine, kakršno svet še danes občuduje. Drama, ki stoji na delih Sofokla in Evripida, in je obenem zrelo lastnih notranjih doživetij, pomeni vrhunec nemške na antiko se naslanjajoče drame.

Goethe: »Ifigenija na Tavridu«. Premijera te klasične drame se vrši v našem dramskem gledališču danes v soboto, dne 3. oktobra. Isti večer je v operi za abonente reda A prva abonna predstava in sicer opera »Hoffmannove pripovedke«. V nedeljo, dne 4. t. m. sta v Narodnem gledališču v Ljubljani dve predstavi. Drama ponovi ob 8. uri zvečer Petrovičovo vaško šalo »Vozel«, v operi pa se poje Straussova opereta »Netopir«. Obe predstavi sta izven.

Pri današnji operni predstavi »Hoffmannove pripovedke« poje vlogo Nikolaja namesto gne. Stifilgojeve gna. Potučkova, katere nastopa prvič pred ljubljanskim občinstvom. V ostalem sodelujejo: ga. Lovšćova, ga. Petličeva, gna. Kocuvanova, gna. Ropasova, g. Banovec, g. Rumpelj itd.

Gledališki list Narodnega gledališča v Ljubljani. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani izdaja po možnosti tudi v sezoni 1923/26 svoj »Gledališki list«, ki bo v prvi vrsti prinašal članke tičeče se repertoarja našega Narodnega gledališča. Izhajal bo l. 1. 10. in 20. vsakega meseca ter stane izvod 5 Din. Vselej je izšla prva številka Gledališkega lista ter prinaša sledečo vsebino: Urednik Fran Albrecht je napisal članek o Ifigeniji na Tavridu, klasičnem Goethejevem delu, ki ga je prevedel za naš oder. O istem delu piše tudi režiserka Marija Vera. Za premijero Langerjeve Periferije je napisal članek višji režiser Osip Sest. Ravnatelj Mirko Polič pa

je priobčil v tem listu dva daljša članka o »Mrtvih očeh« in pa o operi »Manon«. Poleg teh člankov prinaša Gledališki list sestavek Danila, razne krajše novice in pa repertoar Narodnega gledališča. Gledališki list se dobi pri dnevnem gledališki blagajni v operi in pri biljeteriji na večer predstave. Zunanji naročnikom ga pošilja gledališka uprava.

Vodstvo v razstavi portretnega slikarstva. V soboto popoldne ob štirih vodi g. dr. Mesesnel; v nedeljo ne vodi g. dr. Cankar, ker je zadržan, ampak g. dr. Mesesnel. Vabimo zlasti one, ki si razstave še niso ogledali na obisk in z njimi tudi vse druge, ki so razstavo že videli. Sprito obširnosti razstavljenega materiala enkratni obisk ne da več kot splošen zunanji vtis; umetnostna in kulturno historična plat s tristoletnimi razvojnimi fazami pa nudi pravi užitek in razumevanje z večkratnim ogledom. — Drugi spekulativni natis kataloga se dobi pri blagajni in prosimo kljub vodstvom obiskovalce, da si ga nabavijo, ker ima stalno vrednost.

Goriški slikar Jožef Tominc. Zbirka slikarjev portretistov na razstavi portreta v Jakopičevem paviljonu je med drugim pomnožena z novim mojstrom portretistom, Jožefom Tomincem. Kakor sta se zlasti odlikovala v prvi polovici 19. stoletja v Ljubljani Matevž Langus in Mihael Stroj, tako se je odlično meril na Goriškem Jožef Tominc s svojim umetniškim delovanjem z mojstri dobe. Njegova dela so razpršena po svetu in le s težkimi gnetnimi žrtvami se je Galeriji posrečilo dobiti za razstavo iz Trsta njegove portrete. Ker za Ljubljano in Kranjsko ni delal, zato so pri nas njegova dela prava zanimivost in redkost. Na veliki razstavi portretnega slikarstva Julijske Benečije leta 1923 v Benetkah, so njegova dela zavzemala odlično mesto med mojstrovini prve polovice 19. stoletja.

Gospodarstvo.

ELEKTRIFIKACIJA LJUBLJANE IN LJUBLJANSKEGA POLJA.

O tej zadevi piše zagrebški »Lloyd« sledeče:

Dočim kaže javnost v drugih državah, posebno v sosedni Italiji in Avstriji velik interes za tehnične probleme, v prvi vrsti za vprašanje elektrifikacije, ni pri nas zanimanja za to niti v strokovnih krogih.

Sele zadnji čas so se razni strokovnjaki pričeli baviti z vprašanjem elektrifikacije Ljubljane in industrije v ljubljanski okolici.

Aktualnost tega vprašanja se je rodila že ob priliki razširjanja ljubljanske elektrifika-
centrale, ki ni mogla več zadostiti povečanim potrebam s svojo razpoložljivo energijo.

Ze ob priliki razširjanja ljubljanske centrale je ugotovil generalni ravnatelj Fale, inženir Roshaeindler, da se z ozkoscenostjo, s katero se mesto Ljubljana zadovoljuje z oskrbo malega okoliša z energijo, onemogoča elektrifikaciji obširnih področij.

Kakor je bilo kritizirano razširjenje elektrifika-
centrale z vzpostavitvijo Dieslovih motorjev, tako je bila dokazana tudi neracionalnost zgraditve vodopada in Medvodah.

Sedaj se javlja inženir Ivan Petrič z novim načrtom, ki temelji na izkustvih, ki so jih imeli Avstrijci v iznajdbi elektrifikacijskega programa.

Po njegovem načrtu bi prišli v poštev vodopadi na obronkih ljubljanskega oziroma kamniškega polja. Elektrifikacija Ljubljane bi se dala izvesti po vzorcu inozemskih primerov s suksesivno zgraditvijo naprav na sredini in visoki tlak s primerno akumulacijo. Hidrocentrale pri Kamniški Bistrici in »Peklu« poleg Borovnice bi oskrbovala z elektrarnama v Tacnu in na Fužinah elektrifika-
centrale, ki bi zopet oskrbovala Ljubljano in okolico. Za ta načrt govori po njegovem mnenju tudi dejstvo, ker se da izvršiti z domačimi industrijskimi sredstvi.

Elektrificiranemu ljubljanskemu in kamniškemu polju bi se pozneje priključila tudi Završnica. Prišlo bi tudi do stika z elektrarno Zagradec.

Suksesivna elektrifikacija je po mnenju inženir. Ivana Petriča edina pot, ki nam omogoča uresničenje predpogojev za nacionalno industrijo.

Obenem je želeli, da se javnost v kar največji meri zanima za te probleme, ki so življenjskega pomena za slovensko industrijo in sploh za celokupno slovensko gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,

dne 2. oktobra 1923.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 81, bl. 88; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 25; Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 25; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 201, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 220; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 105; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 125, bl. 120; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana den. 365, bl. 370; Zdravne papirnice »Vevre«, Gorican v Medvode d. d., Ljubljana den. 120, bl. 130; »Ning« d. d. za ind. i. trg. drvom, Zagreb den. 36, bl. 38; »Stajbna družba« d. d., Ljubljana den. 165, bl. 180; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka den. 115, bl. 150.

Blago: Bukovi plohi, 35—45—55—70 mm, od 2.25—4.50, fco meja trans. den. 550; hrastovi hlodi od 30 cm, I, II, vrsta, fco nakladalna postaja bl. 480; breza, okrogla, od 10—30 cm, fco meja bl. 380; bukova drva, 1 m dolž, fco nakladalna postaja, 4 vag. den. 17.50, bl. 17.50; pšenica domača, fco Ljubljana den. 255; koruza srenska, fco nakladalna postaja den. 182.50; koruza nova, sušena, par. Indija, prompt. bl. 162.50; koruza v stozih, par. slavonska postaja bl. 75; koruza nova, november, december, januar, par. slavonska postaja, kasa 100% pri sklepu bl. 122.50; fižol ribničan, fco Ljubljana den. 315; fižol mandolom, fco Ljubljana den. 300; fižol prepičar, fco Ljubljana den. 350; krompir beli, gladki, fco štajerska postaja den. 65; krompir Obnerjev (vrsta »Kraljica«), fco štajerska postaja den. 60.

BORZE.

— Zagreb, 1. oktobra. Devize: Newyork, ček 56.11—56.71, London, izplačilo 272.66 do 274.66, ček 272.625—274.625, Milan, izplačilo 227.30—229.70, Praga 166.50—168.50, Pariz 265.875—269.875, Curih 1086.50—1094.50, Dunaj 791.20—801.20, Berlin 1387.70 do 1347.70.

— Curih, 1. oktobra. Beograd 9.1875, Newyork 518.30, London 25.09, Pariz 24.35, Praga 15.355, Milan 20.85, Varšava 87, Bukarešta 2.44, Dunaj 73.15, Berlin 123.40, Budimpešta 0.007250.

× Dobave. Direkcija državnega rudnika v Ljubliji sprejema do 5. oktobra t. l. ponudbe glede dobave žitnikov (klinec); direkcija državnih železnic v Ljubljani do 6. oktobra t. l. glede dobave raznih torb ter do 9. oktobra t. l. glede dobave jeklenih kroglic za ležišča; direkcija državnega rudnika v Brezi do 20. oktobra t. l. glede dobave jamskih karbidnih svetilk. — Vršile se bodo naslednje oclertalne licitacije: Dne 22. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 500 ton ostravskega plinskega premoga ter glede dobave 5000 kg banka-kositra; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave železnega materiala; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave materiala iz medi. — Dne 23. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave borovih in jelovih desk ter glede dobave telegrafsko-telefonskega materiala; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave bakrenih cevi in peči. — Dne 24. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave predmetov za signalne in varnostne naprave;

pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave firmeža in glede dobave primesi za barve. — Dne 25. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave hrastovih prago. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

To in ono.

: Peklie in zaken. V Budimpešti je vzbudila obilo smeha in komentarja zanimiva tožba za ločitev zakona. Neki mladenič, ki se je poročil pred nekaj meseci, je zaprosil za ločitev zakona. To ni nič nenavadnega. Zanimiv pa je razlog, ki ga navaja obupani zakonski mož. Njegova žena ima mlekarino in mož pravi, da ne prenese neprijetni duha mleka, daš je sicer z zaslužkom precej zadovoljen. Ker se je žena obvezala, da se bo odslej parumirala, je sodišče možovo prošnjo zavrnilo za šest mesecev.

ZA KRATEK ČAS.

V starih dobrih časih.

Stotnik: »Vinko, prokleti zamazani infanterist, zakaj obdržiš puško na rami, če komandiram puško k nogi?«
Vojak Vinko: »Oprostite gospod stotnik, saj vendar tukaj zopet komandirate puško na rame! Čemu bi torej po nepotrebnem delal?«

Enfant terrible.

Stric zarotene, ziblji me malo na koleh, kakor včasih našo kuharico!

Suravo.

Gospodinja (visokošolcu): Pravkar je vprašal po Vas čevljar. Dejal je, da Vas nabije, ako Vas dobi, tako, da postanete grbasti in šepavi.

Student: »Tako? In kaj ste mu odgovorili?«

Gospodinja: Dejala sem: »Škoda da Vas ni doma!«

Gospodinja: Micika, ta klobuk Vam podarim, ne bom ga več nosila.

Micika: Lepa hvala, milostiva, to me pa res veseli. V tem klobuku me vidi moj prijatelj najrajši.

Elza: »Domenila sva se vendar, da ostane najina zaroka tajna!«

I seveda; toda Vinko je rekel, da ne bo nihče tak idijot, da bi me vzel. Zato sem mu morala pač povedati!

To je veselje, taka pena!

Kdor uporablja »GAZELA« milo, ima prijetno delo in je hitro gotov. Laz ne perem nikdar z drugim kakor z »GAZELA« milom.

Senzacija dneva! Čudež kinematografije!

Phantom Du Moulin Rouge

ŽIVLJENJE DUŠE IZVEN TELES.

Monumentalni film, izdelan s sodelovanjem najslavnejših francoskih igrarjev in najboljših režiserov. Senzacija, ki prinese vse doslej predvajane filmske umovore. **Novost!** Priloge in prepročaji se! Posebno pri tem filmu je izvrstna godba, na kar opozarjamo cenj. občinstvo.

Elmni kino Maifca
Telefon 124

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

(98)

Izmislili so si torej drug načrt. Pravzaprav je bila Leonorina napaka, da je že takrat povedala Deaconu, kako enostavna sestavina je morrisit, tako enostavna, da jo vsak lahko ponaredi, ki je ima kos v rokah in jo do preizkusiti kakemu kemiku. In prav ta enostavnost varuje p očloveškem sklepanju, da nihče ne odkrije skrivnosti.

Če torej ni bilo mogoče, da bi dobili košček morrisita, so se morali polastiti lastnice te skrivnosti. Imeli so tu lepo priložnost.

Možem se je posrečilo, da so podkupili enega ali več samostanskih prebivalcev, ali pa so delali sami — vseeno, spečo Leonor so izmaknili iz omare in so z njo ušli.

Ko so vtihotapili deklico v karavanzerijo, kar ni bilo težko v temni noči, potem so jo morali spraviti še iz samostanskega dvorišča. Če bi hoteli preko zidu, bi jih lahko še pravočasno odkrili. Zato se je moral delati Anglež bolnega. On je bil tisti, ki je v ugodni minuti izginil čez zid. Na njegovo mesto so dali Leonor. Spečo deklico so zavili v odejo in eden izmed jezdecev jo je vzel predse na konja. Zunaj se je pridružil oni zopet tovarišem in je zajahal svojega konja.

Da je bilo tako, je spoznal Georg po sledovih. Čeprav se mu je mudilo, da zasleduje lopove, je vendar hotel vedeti, na kak način so ugrabili deklico; le kako so jo odnesli iz omare, to ga ni brigalo.

Takoj je slutil, da je zlezel eden izmed mož preko zidu, zato je šel najprej zunaj okrog zidu in je z lučjo razsvetljeval mokra travnata tla. Njegovo lovsko oko

je kmalu zagledalo sled, ki jo je naredila moška noga. Gre po njej in že po sto korakih pride tja, kjer se je dotični združil z ostalimi in zajahal svojega konja. Potem so šli štirje jezdeci proti severu, dva pa sta se obrnila proti jugu.

Georg spozna delovanje usode! Četudi še ne popolnoma sedaj, spozna jo potem, ko mu Adam pove, kako je bil neprosto voljni svetnik na stebri.

Če bi Adam ne bil prisiljen ležati tam zgoraj, bi čakal Georg deset dni, trdno prepričan, da spi Leonor v omari in potem bi je seveda ne mogel več izslediti.

Seveda, Adamu je tudi moralo priti na misel, da je sploh zlezel na bambusovo stavbo, potem da so bliski razsvetljevali temno noč in še mnogo drugega.

Omenimo le še, da je padel Adam s prevrnjenega stebra med vrhove dreves. Obtičal je med vejami, padec mu ni škodoval in po rastlinah ovijalkah se je nato spustil na tla.

Šel je potem po avtomobilu sledi. Svetili so mu bliski. Poti tu sploh ni bilo, videl pa je, da je avto odhitel proti severu.

Ko je v svitu bliskov zagledal samostan, je takoj slutil, da je avtomobil tam, sicer pa bi bil tako ali tako tam povprašal.

Našel pa ga je tam in Georgu vse povedal.

Mladi mož teče nazaj v samostan. Višji duhoven ga že pričakuje. Še vedno si ni opomogel.

»Imel si prav! Služec brat je pristal, da ga je omamilo tujčevo zlato. S pomočjo dveh drugih...«

Georg ga ne posluša, skoči v avtomobil in ga pože.

Kaj ga pa briga, na kak način so jo odvedli? Da dobi lopove, to je poglavitna reč!

Vprašal bi bil lahko, kakšne bodo posledice, ker

so vzeli deklico morda prezgodaj iz zdravilne omare. Toda tudi na to ni mislil, ko pa se spomni na to, se zelo prestraši.

S proti tlom obrnjenim žarometom drevi avto po cesti proti jugu. Adam pove natančneje svoj doživljaj in šele sedaj spozna Georg popolnoma čudežno delovanje usode, ki je od začetka, kar se seveda ne zgodi vedno, pomagala pravični stvari. Čeprav večkrat triumfira slabo nad dobrim, ve vsak globlje misleči človek, da je to le dozdevno, končno zmaga vedno dobro, slabo mu je le služilo. Seveda vsaka stvar rabi svoj čas in zato pogine tudi marsikak pošten človek v nesreči, a tudi to je pravično, čeprav mi zaslepljeni ljudje tega ne moremo pojmovati. Kdor pa je prepričan, da je duša neumrljiva in ne le to: kdor veruje po indijski ali moderno-teozofski vedi v zopetno inkarnacijo, v prerojenje, onemu tudi te dozdevne nepravčnosti niso več uganke.

Neoporekljivega človeka obdolže, da je izvršil hudodelstvo, vsi so zoper njega — obsodijo ga v ječo. Če se izkaže njegova nedolžnost ali ne, je precej vseeno; prav tako, če umre v ječi, ali pa, če si pridobi potem, ko ga izpuste, zopet čast, morda v kaki tuji deželi. Mož je bil v resnici nedolžen, tudi se ne zaveda, da bi bil kaj storil, da bi od Boga ali neba zaslužil tako kazen.

Ali ni to strašno? Ne, za onega, komur se je odgrnila tančica, ki zagrinja svetovno delovanje, ni nobene nepravčnosti več. Je le pravičnost in ta je prav tako krasna kakor grozna.

»In jaz vam rečem: nobeden ne bo izšel, dokler ni poplačal svojega dolga do zadnjega vinarja!«

(Dalje prih.)

== LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA ==

Centrala:

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

Podružnice:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Gorica, Trst. AGENCIJA: Logatec.

Delniška glavica Din 50.000.000.—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000.—

Brzojavni naslov: Banka Ljubljana.
Tel. št.: 261, 413, 502, 503 in 504.

Se priporoča za vse bančne posle.

„GROM“

PARIZSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDIČIJSKI BUREAU
LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 41.
Naslov brzojavkam: „GROM“ Telefon Interurban št. 454.

PODRUŽNICE:

Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Nastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

MALI OGLASI

Cena oglasov do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljnja beseda 50 par.

Posojilo 1600 Din

nujno išče uradnik proti mesečnim odplačilom. — Dopis pod »Takoje na upravo.«

Samostojna

knjigovodkinja in korespondentinja z večletno prakso išče stalno mesto na takoj v večjem kraju na Gorenjskem. Ponudbe z navedbo plače na upravo lista pod »Energična moč.«

Harmoniko

prodam prav fino, 4 vrstno, trojno oglašeno, še novo, firme Lubira. Glas je: Fis, H, E, A, se lahko z drugimi instrumenti zraven igra. Glas harmonike je prav izborn. — Cesta v Rožno dolino 34, pri Stefanu, Ljubljana.

Instrukcije

sprejme osmošolec. — Ponudbe na upravo lista pod »osmošolec.«

Galanterija

ter modno blago, prešane, nogavice, sukanec, vezanine, gumbice, modne, biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože jedilno orodje, škarje itd. vse to se dobi najugodnejše pri

JOSIP PETELINC U LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Na veliki. Na malo.

Kje se kupi?

le pri trdkli

JOSIP PETELINC Ljubljana

BLIZU PREŠERNEGA SPOMENIKA OB VODI najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk „GRITZER“ — „ADLER“ — „PHONIX“ isto tam posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermena, pneumatika. Pouk o voženju na stroj brezplačen! Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Strojepisec

smožen vseh pisarniških poslov z zelo dobro kvalifikacijo išče primerno službo. Nastopi lahko takoj. Cenj. ponudbe naj se pošljejo na upravo lista pod značko »Pridnost.«

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

r. z. z o. z. v Ljubljani
MESTNI TRG ŠT. 6

sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše.

VEČJE IN STALNE VLOGE OBRESTUJE PO DOGOVORU.

Posojila daje proti popolni varnosti na vključbe, poročila in proti ustavitvi.

je vendar najboljši!

Gospodična

veselega značaja želi znanja z mladimi inteligentnim gospodom. — Ponudbe na upravo lista pod: »Vera.«

Uradnica

z večletno prakso večša vseh pisarniških del išče službo v mestu ali na deželi. — Ponudbe prosil na upravo lista pod »Zanesljivac.«

Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“!

TISKARNA „MERKUR“

TRG. IND. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posebnice in razglednice. Izvršuje vsakovrsne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. — — — — — Lastna knjigovoznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552